VÉGINTÉZKEDÉSEN ALAPULÓ ÖRÖKLÉS

Dr. Hegedűs Andrea PhD, LL.M,
egyetemi docens

Szegedi Tudományegyetem
Állam- és Jogtudományi Kar

Civilisztikai Tudományok Intézete

VII. OLVASÓLECKE

időigénye: 45 perc

VII. FEJEZET
A VÉGRENDELET ÉRVÉNYTELENSÉGÉNEK OKAI

AZ OLVASÓLECKE TÉMÁJÁNAK ÁTTEKINTÉSE

A) A VÉGRENDELET ÉRVÉNYTELENSÉGÉNEK OKAI

- VÉGRENDELKEZÉSI KÉPESSÉG HIÁNYA
- AKARATI HIBA
- AKARATNYILVÁNÍTÁS HIBÁJA
- VÉGRENDELET TARTALMA

Jelen oktatási segédanyag a kapcsolódó tananyagrészeket vázlatosan tekinti át, a témakörre vonatkozó további részleteket ld. a kötelező tananyagként szolgáló Könyvben.

A) ÉRVÉNYTELENSÉG OKAI →

a) **a végrendeleti képesség hiánya miatt**

b) **a végrendeleti akarat hibája (fogyatékossága) miatt**

c) **a végrendeleti akarat nyilvánításának hibája miatt**

d) **a végrendelet tartalma miatt.**

a) Érvénytelenség a végrendeleti képesség hiánya okából

1. Cselekvőképtelenek

- 14 év alatti kiskorú
- cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alatt álló személy
  DE! A gondnokság alatt álló végrendelete érvényes, ha a gondnokság alá helyezés oka megszűnt! Ennek bizonyítása orvos szakértői kérdés.
- állapotcselekvőképtelen személy.

Nekik nincs végintézkedési képességük, ők semmilyen végrendeletet nem tehetnek érvényesen.

- Az általuk tett bármilyen végrendelet megtámadható érvénytelenség okán.

2. Korlátozottan cselekvőképes

- 14-18 év közötti kiskorú
- cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alatt álló személy (amennyiben a részleges korlátozás a vagyoni jognyilatkozataira vonatkozik).
  DE! A gondnokság alatt álló végrendelete érvényes, ha a gondnokság alá helyezés oka megszűnt! Ennek bizonyítása orvos szakértői kérdés.

Mivel ők csak közvégrendeletet tehetnek érvényesen,

- Szóbeli és írásbeli magánvégrendeletük megtámadható érvénytelenség okán.

3. Vak, írástudatlan, olvasásra, nevének aláírására képtelen

Mivel ők csak közvégrendeletet, vagy szóbelit tehetnek érvényesen,

- írásbeli magánvégrendeletük megtámadható érvénytelenség okán.

b) Érvénytelenség a végrendeleti akarat fogyatékossága miatt

1. tévedett jognyilatkozata tartalmában (annak bármely elemében, vagy jogi jellegében, pl. lehet ténybeli vagy alanybeli tévedés),
   Tévedhet tehát a hagyaték tárgyában, annak minőségében vagy mennyiségében, az örökös jogutódi minőségében.) Mindez megvalósulhat úgy is, hogy az örökhagyó eltéveszti a rendelkezést, vagy ha a nyilatkozatból kimarad valamilyen rendelkezés.
   A tévedésnek nem az általános közfelfogás szerint kell a lényeges elemre vonatkoznia, elég ha azt a Végrendelkező lényegesnek tartja.
2. megtévesztették
3. jogellenes fenyegetés: lelki kényszer.
4. a végrendeleti akarat hiánya: egyáltalán nem akart ilyen tartalmú nyilatkozatot tenni (fizikai kényszer, színlelés, tréfa hatására tette)
5. téves feltevés
6. meghiúsult várakozás (pl. ha a végrendeletben részesített személytől elvárta, hogy részére személyes gondoskodást nyújtson).
7. tisztességtelen befolyás (az örökhagyó akaratára való olyan ráhatás, ami az általános erkölcsi felfogásnak nem felel meg).

A fenti esetekben közös szabály, hogy az érvénytelenségnek az a feltétele, hogy „az örökhagyó a rendelkezést egyébként nem tette volna meg".
Az akarat fogyatékossága esetén nem lesz szükségképpen érvénytelen az egész végrendelet.
Az akarati hiba ORVOSOLHATÓ is, ha a Végrendelkező, valamely érvényes végrendeleti formában jóváhagyja.

c) Érvénytelenség a végrendeleti akarat nyilvánításának hibája miatt

1. A végrendelkező nem a megszabott alaki érvényességi szabályok betartásával végrendelkezik (pl. nem írta alá, nincs két tanú, nincsenek sorszámozva a lapok, stb.
   Ezt utóbb a végrendeletre megszabott alakban jóváhagyhatja.
2. Nem személyesen tesz végrendeletet (hanem képviselő útján).
3. Közös végrendelet (kivéve házastársak)

d) Érvénytelenség a végrendelet tartalma miatt

1. Az örökösnek nevezett személy az Örökhagyó halála időpontjában még meg sem fogant.
2. Utóörökösnevezés (kivéve házastárs, és végrendelkezési képességgel nem rendelkező leszármazó)

3. Ha az öröklés feltétele
    1. nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütközik (pl. a nevezett örökös azzal a feltétellel örököljön, hogy bosszút áll az Örökhagyó haragosán => ez egyúttal jogellenes felfüggesztő feltétel is).
    2. érthetetlen
    3. lehetetlen
    4. ellentmondó
4. Jogellenes felfüggesztő feltétel
5. Jogellenes bontó feltétel
6. A végrendeleti juttatás az összeférhetetlenség okán lesz érvénytelen.

Végrendelkezési képesség hiánya	**Akarati hiba**	**Akaratnyilvánítás hibája**	**Végrendelet tartalma**
1. Cselekvőképtelen 2. Korlátozottan cselekvőképes kiskorú és részlegesen korlátozott nagykorú szóbeli és írásbeli magánvégrendelete. - DE!! A gondnokság alatt álló végrendelete érvényes, ha a gondnokság alá helyezés oka megszűnt! 3. Vak, írástudatlan, olvasásra, nevének aláírására képtelen írásbeli magánvégrendelete.	1. tévedett nyilatkozata tartalmában, 2. megtévesztették, 3. jogellenes fenyegetés 4. a végrendeleti akarat hiánya (kényszer, színlelés, tréfa) 5. Téves feltevés (pl. már nem szül. gy.), 6. utólag meghiúsult várakozás 7. tisztességtelen befolyásolás ORVOSOLHATÓ! - Ha utólag jóváhagyja érvényes végrendeleti formában.	1. Nem a törvényben megszabott alakban teszi 2. Nem személyesen teszi a nyilatkozatot 3. Közös végrendelet (kiv.: házastársak)	1. Meg sem fogant örökös. 2. Meg nem engedett utóörökösnevezés 3. A feltétel - nyilvánvalóan jóerkölcsbe ütköző, - érthetetlen, - lehetetlen, - ellentmondó feltétel 4. Jogellenes felfüggesztő feltétel 5. jogellenes bontó feltétel (A vitás követelés kikötése nem jogellenes.) 6. A végrendeleti juttatás az összeférhetetlenség okán.

ÖNELLENŐRZŐ KÉRDÉSEK

1. Sorolja fel csoportosítva a végrendelet érvénytelenségének lehetséges csoportjait!
2. Melyek a végrendelkezési képesség hiányából fakadó érvénytelenségi okok?
3. Melyek az akarati hibából fakadó érvénytelenségi okok?
4. Melyek az akaratnyilvánítás hibájából fakadó érvénytelenségi okok?
5. Mikor lehet tartalmi szempontból érvénytelen egy végrendelet?
6. A feltételhez kötött juttatás mikor lesz érvénytelen?
7. Melyek az utólagos jóváhagyással orvosolható érvénytelenségi okok?
8. Tehető-e érvényes végrendelet képviselő útján?
9. Egy vitás követelés kikötése lehet-e érvénytelen?
10. Előfordulhat-e, hogy csak valamely juttatás válik érvénytelenné?

KÖTELEZŐ TANANYAG

VÉKÁS Lajos: *Öröklési Jog*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 2019.

AJÁNLOTT IRODALOM

OROSZ Árpád/WEISS Emília: *Öröklési jog – Anyagi jog.* Új magánjog sorozat. (szerk.: Sáriné Simkó Ágnes) HVG-Orac Kiadó, Budapest, 2014. A végintézkedések (Orosz Árpád)

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen készült
az Európai Unió támogatásával.
Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014